

PROAGRIA FINSKA HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET

ÅRSBOK 2010

KONTAKTUPPGIFTER

Tavastgatan 28, 20700 ÅBO

Tfn: (02) 481 2400

Telefax: (02) 481 2412

E-post: fhs@fhs.fi

Internet: www.fhs.fi

telefon

Ordförande:

Agrolog Mikael Söderholm, Kimito

0400 224 224

Direktör:

Agronom Jörgen Grandell

0400 825 103

Mjölkgårdsrådgivning:

Agrolog Rikard Westerlund

050 384 0987

Ekonomi, bokföring och ADB:

Agrolog Mats Norrholm

0400 820 941

Växtodling, miljö, kvalitet och EU-stöd:

Agrolog Peter Fritzén

0400 688 507

Agrol.stud. Anders Abrahamsson

0440 555 786

Trädgård:

Hortonom Fredrik Björklund

050 593 4350

Specialmiljöstöd, grönområdesplanering samt MALO-klassificering:

Hortonom Riitta-Liisa Pettersson

040 593 8691

ALLMÄN ÖVERSIKT

Svackan i världsekonomin som började under år 2008 och fortsatte till mitten av 2009 svängde och förbyttes under år 2010 till en uppåtgående trend. Detta medförde bättre tider för exportindustrin och tillväxten i den finländska ekonomin uppvisade goda siffror. Den tidigare negativa trenden beträffande sysselsättningssituationen avstannade. Börsbolagen uppvisade allmänt taget förbättrade resultat jämfört med året innan.

Strukturuomvandlingen i lantbruket fortsatte. Vid slutet av året var gårdarnas antal 62 700 vilket är ca 1 400 färre än året innan. Medelarealen för gårdarna i hela landet låg på 36,7 ha, vilket betyder en ökning på drygt en halv hektar på ett år. På de senaste tio åren har gårdarnas antal minskat med ca 17 000. Jämfört med 1990-talet har dock strukturuomvandlingens fart avmattats. Prisutvecklingen på åkermark uppvisade under året en stabilisering. Prisstegringen jämfört med året innan var måttlig.

Under året uppvisade spannmålspriserna en kraftig uppgång, närmare 70 %. I spannmålsprisernas kölvatten steg också priserna på handelsgödsel med ca 50 %. Lantbruket uppvisade en något förbättrad lönsamhet under år 2010.

Konsumenternas intresse för närproducerad och ekologisk mat växte under året kraftigt. Trenden, som redan funnits en längre tid, accelererade under år 2010 så kraftigt att det blev svårt att få utbud och efterfrågan att mötas. Åtgärder för att få utbud och efterfrågan att mötas bättre kommer att vara av nöden. Nya koncept kan komma att skapas inom denna sektor av livsmedelshandeln.

Odlingsmässigt kan man konstatera att höstgrödorna klarade den snörika och tjälfattiga vintern bra. Vårsådden inleddes senare än vanligt, i medlet av maj, på grund av den våta väderleken. Trots att vårbruket startade sent blev väderleken under sommaren varm, vilket i sin tur bidrog till att grödorna utvecklades snabbt och skörden kunde inledas i normal tid och under goda förhållanden. Den korta växtperioden medförde dock att skörden till kvantiteten var lägre än vanligt, däremot höll kvaliteten allmänt taget en hög nivå. Sockerbetorna gav en god skörd. Skörden av den tidiga potatisen blev något försenad. Priset på tidig potatis var ännu en gång en besvikelse för odlarna. Priseraset verkar ha blivit ett bestående fenomen inom sektorn. Äppelskörden blev kvantitativt medelmåttlig och kvalitativt god.

År 2010 uppnådde Finska Hushållningssällskapet verksamhetsmässigt på de flesta punkter sina målsättningar. Sällskapet når via sin verksamhet merparten av områdets lantbrukare. Kunderna utnyttjar fortsättningsvis regelbundet våra tjänster vilket kan tolkas som att kundtillfredsställelsen ligger på en god nivå. Ekonomiskt sett uppvisade FHS under år 2010 ett positivt resultat (+9 870,51 euro) vilket är ca 50 000 euro bättre än året innan. Den positiva resultatutvecklingen förklaras främst av ett bättre resultat i den egentliga verksamheten. Effektiveringen av den egentliga verksamheten har varit en målmedveten satsning som nu bär frukt. Placeringsverksamheten uppvisade under året ett något sämre resultat än tidigare, delvis beroende på sviterna av svackan i världsekonomin under åren 2008 och 2009.

FINSKA HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPET

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2010

1. SÄLLSKAPETS ALLMÄNNA VERKSAMHET

1.1. SÄLLSKAPETS SYFTE OCH MÅLSÄTTNINGAR

Sällskapet är en registrerad förening, vars medlemmar främst består av lantbrukare i Åboland och på Åland. Sällskapet strävar till att i samarbete med lantmannagillena genom rådgivning och service arbeta för landsbygdsnäringsarnas bästa. Med sin kännedom om förhållandena i distriktet, stöder sällskapet också statsmaktens strävanden att här förbättra lantbrukets och dess stödnäringsars allmänna förutsättningar med beaktande av produktionsmålsättningarna.

Enligt landsbygdsorganisationernas avtal med jord- och skogsbruksministeriet är rådgivningens främsta resultatområden följande:

- A. Lönsamma landsbygdsföretag och förbättrad kvalitet på verksamhet och produkter.
- B. Förbättrad miljö på landsbygden.
- C. Ny företagsverksamhet och växelverkan mellan land och stad.

1.2. ORGANISATION

1.2.1. VERKSAMHETSOMRÅDE

Sällskapets verksamhetsområde omfattar det tvåspråkiga Åboland.

1.2.2. MEDLEMSKÅR

Vid årets utgång räknade sällskapet 1 105 personliga medlemmar.

1.2.3. STYRELSE, UTSKOTT OCH REVISORER

STYRELSE

För år 2010: ordf. agrolog Mikael Söderholm, Kimito (2002, 2002).

För åren 2009-2010: viceordf. agrolog Dan Lindroth, Kimito (1994, 1996), jordbrukaren Niklas Fagerlund, Houtskär (2009) och forstmästaren Mats Nurmio, Västanfjärd (2007).

För åren 2010-2011: jordbrukaren Anders Ekholm, Dragsfjärd (1996), jordbrukaren Torolf Karlsson, Nagu (2004), jordbrukaren Tom Norrby, Pargas (1999) och Jukka Tobiasson, Korpo (2008)

Årtalet anger från vilket år ledamoten tillhört sällskapets styrelse, respektive innehaft posten som ordförande eller viceordförande.

Som personalens representant har hortonom Fredrik Björklund med hortonom Riitta-Liisa Pettersson som suppleant deltagit i styrelsens möten.

REVISORER

Ordinarie: CGR Kari Niukko, Åbo och agrolog Mikael Holmberg, Nagu. Suppleanter: En representant för revisionsbyrå KPMG i Åbo och merkonom Kristina Karlsson, Pargas.

1.2.4. PERSONAL OCH KANSLI

Direktör:	Agronom, AFK Jörgen Grandell, 2001
Rådgivare:	
Växtodling:	Agrolog Peter Fritzen, 2001 Agrol.stud. Anders Abrahamsson, 2009
Trädgård:	Hortonom Fredrik Björklund, 2008
Ekonomi, ADB och bokföring:	Agrolog Mats Norrholm, 1997
Husdjur:	Agronom Maj-Hild Holmström, 1984 (arbetsförhållandet tog slut 31.1.2010)
Landskaps- och grönområdesplanering samt miljö:	Hortonom Riitta-Liisa Pettersson, 1994
Mjölkgårdsrådgivare:	(deltid) Agrolog Rikard Westerlund, 1991

Årtalen anger anställningsåren.

Sällskapets dotterbolag Ab Åbo Hushållning Oy har för fastighetsskötseln anlitat Veikko Hyytiäinen genom hans fastighetsskötselbolag.

För rådgivning i ekologisk odling har kunderna på FHS:s verksamhetsområde kunnat anlita rådgivare från övriga rådgivningsorganisationer.

1.2.5. SÄLLSKAPETS PLENA

Sällskapet höll sitt årsplenum 29.3.2010 på Houtskärs kyrkliga folkhögskola i Näsby, Houtskär i Väståboland. Mötet hölls i samarbete med ÅSP. Närvarande var 42 personer.

På grund av ordförandes sjukfrånvaro leddes ordet av styrelsens viceordförande Dan Lindroth som öppnade mötet kl. 11.15 och hälsade samtliga närvarande välkomna. Dan Lindroth berörde i sitt öppningsanförande situationen på spannmålsmarknaden. Spannmålsmarknaden lider för tillfället av ett rikligt utbud vilket tenderar att pressa ner prisnivån. En lösning skulle vara att produktionen bättre borde motsvara marknadens behov. Ytterligare borde man från producenthåll sträva till att utnyttja de tillbudsstående möjligheterna att producera alternativa grödor istället för spannmål. I dagens läge ter sig också naturvårdsåkrarna i många fall som ett bra alternativ för att minska på det rikliga utbudet av spannmål.

Dan konstaterade också att vi just nu står inför tiderna då lantbruksstöd skall sökas. Möjligheten att ansöka elektroniskt fanns redan i fjol och har ytterligare utvidgats och utvecklats i år. Den elektroniska ansökan är på många sätt ett flexibelt och behändigt hjälpmedel för de som känner sig hemma med den moderna tekniken, detta gäller framför allt den yngre generationens lantbrukare. Det är trots allt bra att inlämningen av stödansökan

parallellt kan göras i pappersform för dem som behöver gå igenom ansökan med lantbrukssekreteraren.

Efter mötets öppnande följde en ceremoni där Edgar Sjövall tilldelades Finska Hushållningssällskapets förtjänsttecken, silvermedaljen av andra storlek, för samhällliga förtjänster. Direktören framhöll i motiveringarna för beviljandet Edgar Sjövalls långvariga engagemang i egenskap av styrelsemedlem i FHS samt övriga förtroendeuppdrag inom den skogliga sektorn och förtroendeuppdrag i ledande ställning inom den kommunala förvaltningen.

Under mötesförhandlingarna godkändes verksamhetsberättelsen och bokslutet för år 2009. Ytterligare beviljades de redovisningsskyldiga och styrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret. På årsplenium invaldes sex nya medlemmar och en person föreslogs för inval på höstplenium.

Efter de stadgeenliga förhandlingarna utdelades priset i mjölk kvalitetstävlingen. Priset tillföll Annette och Sverker Blomberg från Nagu, redan för fjärde året i rad. Nio nya åboländska jordbrukare premierades med en värdesedel om 100 euro för användning vid utnyttjande av FHS:s tjänster.

Efter plenum höll ordförande Holger Falck från SLC en lantbrukspolitisk översikt där han belyste situationen på marknaderna och läget ur intressebevakningssynpunkt.

Före Finska Hushållningssällskapets årsplenium höll ÅSP sitt årsmöte.

Efter lunchen talar jordbrukaren Stefan Karlgren kring rubriken "Lantbruk i skärgården ur Houtskärsperspektiv". I sitt anförande beskrev Karlgren situationen för lantbrukaren i skärgården på ett mycket levande sätt. Anförandet innehöll en god portion humor trots att det beskrev många av de stora utmaningar som är kännetecknande för skärgårdens lantbrukare.

Efter detta förflyttade sig mötesdeltagarna till Isakssons växthus i Medelby där Jonas Isaksson tog emot gruppen och berättade om företaget och om produktionen av tomater.

Sitt Höstplenium höll Sällskapet 23.11.2010 i Finska Hushållningssällskapets plenisal på Tavastgatan 28 i Åbo. Mötet hölls i samråd med ÅSP. Närvarande var 30 personer.

Styrelseordförande Mikael Söderholm öppnade plenum kl. 10.00 och hälsade alla välkomna. Ordförande konstaterade i sitt öppningsanförande att vi igen en gång har ett lärorikt år bakom oss. Under året steg spannmålspriserna, mot alla odds, rätt kraftigt. Detta ledde till att de som hade fixerat priset via avtal kom att få ett betydligt lägre pris än de som sålde på fria marknaderna. Den låga skördenivån gjorde läget ännu värre. Situationen som uppstod tyder på att man i lantbrukarkretsar ännu har en del att lära beträffande spannmålshandeln med nya instrument. Mikael drog vissa paralleller till motsvarande spannmålshandel i Estland, där systemet dock avviker något från vårt system.

De stigande spannmålspriserna resulterade i att priset på handelsgödsel steg kraftigt. Yaras agerande på marknaden lämnade enligt ordförande en del i övrigt att önska. Då marknadsledaren (90 %) slår på ett försäljningsstopp mitt i höstsådden tyder det på att det skulle finnas behov av en bättre konkurrens i branschen. Alternativa gödslingssätt vore en annan utväg för att minska beroendet av handelsgödsel.

Ett annat tema som ordförande berörde var den relativt dyra maskinpark man i Finland håller sig med jämfört med många andra länder. Tekniken är dyr men medför inte några större inbesparingar.

Slutligen berörde Mikael Söderholm diskussionen om närproducerad mat som tagit fart under hösten. Detta kunde eventuellt vara en nisch för en del odlare i vår region. Kunskap om marknadsföring är dock en nödvändighet inom den sektorn.

Efter ordförandes öppningsanförande hölls en tyst stund för att hedra minnet av Sällskapets mångåriga ordförande Tor Göran Heinström som avled 25.9.2010.

Under mötesförhandlingarna godkändes verksamhetsplanen och budgeten för år 2011. Mikael Söderholm omvaldes enhälligt till styrelseordförande för FHS för år 2011. Av de styrelsemedlemmar som stod i tur att avgå omvaldes samtliga för en tvåårsperiod omfattande åren 2011-2012. Samtliga val var enhälliga. En ny medlem invaldes och elva medlemskandidater föreslogs för inval på årsplenium.

Efter FHS:s höstplenium höll ÅSP sitt höstmöte varefter mötesdeltagarna intog en lunch på Svenska Klubben i Åbo.

Mötet fortsatte kl. 13.00 med en lantbrukspolitisk översikt som hölls av SLC:s nya verksamhetsledare Jonas Laxåback.

Som sista programpunkt för dagen höll försäljningsdirektör Janne Mäkikalli, Yara Suomi Oy, en översikt över marknaden för handelsgödsel. Anförandet berörde ett av de ämnen som föranlett mest diskussioner i lantbrukarkretsar på senaste tid, prissättningen av handelsgödsel. Mäkikalli redogjorde för den rådande situationen och vilka faktorer som påverkar prisbildningen. Förutom råvarupriserna verkar efterfrågan och spannmålspriset vara de element som styr priset på handelsgödsel.

I diskussionen som följde konstaterades bl.a. att det vore önskvärt med en bättre konkurrenssituation inom handeln med gödselmedel. Yara kan i dagens läge, med en marknadsandel på 90 % (i Finland) relativt fritt prissätta sina produkter. Som ett börsbolag tar man naturligtvis ut så mycket man kan från marknaden. Det som förgävar och oroar jordbrukarna mest är att prishöjningen inte alltid kan fås tillbaka i form av ett högre marknadspris på spannmålen.

1.2.6. STYRELSENS SAMMANTRÄDEN

Styrelsen höll under året tre protokollförda möten med sammanlagt 41 st. ärenden. De viktigaste ärendena är listade nedan, mötesdatum är angivet inom parentes.

Val av Dan Lindroth till styrelsens viceordförande (8.3)
Konstaterande av personalrepresentant i styrelsen (8.3)
Beslut om mellanhavanden mellan FHS och Åbo Hushållning (8.3)
Godkännande av bokslut och verksamhetsberättelse att föreläggas revisorerna (8.3)
Beslut om årsplenium i Houtskär 29.3.2010 (8.3)
Beslut om justering av personalens löner (8.3)
Val av delegater till SLF:s årsmöte i Österbotten (11.10)
Lägesrapport över personal- och arbetssituationen på FHS (11.10)
Rådgivningssektorns nya kollektivavtal och direktörens lön (11.10)
Behandling av mellanbokslutet januari-september 2010 (11.10)
Diskussion och beslut om placeringsåtgärder (11.10)
Reparationen av taket på FHS:s huvudbyggnad (11.10)
Behandling av ramarna för budgeten 2011 (11.10)
Beslut om uppvaktning vid Tor Göran Heinströms begravning 16.10.2010 (11.10)
Programmet för höstplenium 23.11.2010 i Åbo (11.11)
Godkännande av nya servicetaxor (11.11)
Godkännande av verksamhetsplanen för år 2011 (11.11)
Godkännande av budget för år 2011 (11.11)
Beredning av övriga plenumärenden (11.11)
Delgivning och behandling av genomförda placeringsåtgärder (11.11)

1.2.7 BEVILJANDE AV HÖGRE UTMÄRKESETECKEN

Följande högre förtjänsttecken har under året beviljats:

Stora silvermedaljen:

Holger Falck, Sibbo

Bengt Sohlberg, Sjundeaå

Silvermedalj av första storleken:

Lars Ström, Vörå

Mikael Söderholm, Kimitoön

1.3. INFORMATIONS- OCH RÅDGIVNINGSVERKSAMHET

Sällskapet sände under året ut två brev till sina medlemmar och samarbetspartners med information huvudsakligen om rådgivningsverksamheten. Under växtperioden har Sällskapet givit aktuell lantbruksinformation på nätet via den egna hemsidan. Lägesrapporter gällande grödorna har också publicerats regelbundet under odlingsäsongen. Några besöksgrupper har under året mottagits och informerats om FHS och åboländskt jordbruk.

Sällskapets rådgivare har deltagit som föreläsare på lantmannagillenas och jordbrukarklubbarnas möten. Vår nya rådgivare Anders Abrahamsson har aktivt deltagit på mötena för att bekanta sig med lantbrukarna i regionen.

I anknytning till miljöstödet tilläggsåtgärder ordnade FHS en service för analysering av kvävehalten i jorden.

Hösten kan, beträffande aktiviteten för markkarteringsverksamheten, betecknas som relativt livlig. Trots att det regniga vädret i någon mån störde arbetet. Genom samarbetet med Farma och Markkarteringstjänst har FHS tillgång till utrustning för maskinell tagning av jordprov.

Skördekontrollverksamheten och lönsamhetsbokföringen sysselsatte en del av personalen under året. Under året har ett tiotal gårdar kontaktat FHS med anledning av rådgivning kring generationsväxling. FHS deltog i programmet på en temadag för generationsväxling som ordnades i februari.

Den individuella rådgivningen upptar den största delen av personalens tid. Utöver detta har även temadagar och annan utbildningsverksamhet ordnats under året. I det följande några plock ur den verksamheten.

En kryssning med information och utbildning för trädgårdsodlare ordnades i januari i samråd med Frukt- och bärödlarförbundet. Deltagarantalet på kryssningen var ca 200 personer. En del av FHS:s personal var engagerad i arrangemangen kring utställningen Trädgårdens Vår.

FHS:s personal har medverkat som sakkunniga i utbildning som ordnats av ELY-centralen. Utbildningen har handlat om stödansökning och förändringarna i stödsystemet.

Sällskapets personal har fungerat som föreläsare vid olika skolor och institut samt fungerat som sakkunniga inom ramen för olika projekt och utbildningsprogram även utanför det egentliga verksamhetsområdet. Ytterligare har en del av personalen producerat texter till olika facktidsskrifter.

På hösten ordnades två kurser för användare av programmet Web-Wisu. På våren ordnades två växtskyddskurser.

FHS startade på hösten ett treårigt projekt kring temat skydds-zoner och våtmarker. Ytterligare har projektverksamhet bedrivits i samarbete med MTK Varsinais-Suomi. Projektverksamheten har fokuserat på åtgärder för att minska lantbrukets miljöpåverkan på vattendragen.

En del av de åtgärder som utförs i samband med rådgivningsverksamheten hör till de åtgärder som mäts på basen av resultatavtalet mellan staten och rådgivningsorganisationen. FHS uppnådde de uppställda målen på de flesta punkterna. En stor del av regionens lantbrukare utnyttjar också FHS:s tjänster. Många av våra kunder utnyttjar också våra tjänster regelbundet.

1.4. PERSONALENS UTBILDNING

Personalens fortbildning har huvudsakligen knutits till det kursprogram för rådgivare som utarbetats av ProAgria Maaseutukeskusten Liitto och SLF. Tyngdpunkten har legat på utbildning i frågor gällande stödsystemet, miljö, ekonomi, utnyttjande av datateknik samt tillämpningen av de olika servicekoncepten utgående från rådgivningens gemensamma produktutveckling och hjälpmedel för rådgivare inom ramen för ProAgria. Sällskapetets personal har även deltagit i utbildningsdagar ordnade av andra organisationer som inte har direkt anknytning till ProAgria. På hösten deltog en del av Sällskapetets personal i rådgivardagarna som ordnas av SLF. År 2010 ordnades dagarna på Åland. Under året har man strävat till att bygga upp en egen kompetens för energirådgivning. Anders Abrahamsson har genomgått en utbildning som berättigar till att göra energiplaner för gårdar. Utbildningen är på slutrakan och beräknas bli klar i början av år 2011.

1.5. PERSONALENS SAMMANSÄTTNING

Under året har inga andra förändringar skett i personalens sammansättning förutom att Maj-Hild Holmströms arbetsförhållande upphörde 31.1.2010 som en följd av uppsägningen varom beslut fattades under år 2009. Uppsägningen baserade sig på ekonomiska och produktionsmässiga orsaker.

1.6. SÄLLSKAPETS EKONOMI

Sällskapetets ekonomi framgår ur bifogade resultat- och balansräkningar. Sällskapet uppvisar ett överskott om 9 870,51 euro.

Under året tilldelades sällskapet följande statsanslag:
Förskott på statsbidrag för landsbygdsnäringsrådgivningen:

Jordbruk	72 000,00 euro
Yrkesmässig trädgårdsrådgivning	22 000,00 euro

Vidare erhöll Sällskapet bidrag av statsmakten som ersättning för särskilda uppdrag enligt följande:

Räntabilitetsbokföring	4 869,55 euro
Övriga särskilda statsbidrag	3 250,00 euro

I redogörelsen för användningen av statsanslagen har de allmänna kostnaderna fördelats på de olika rådgivningssektorerna i proportion till utförda årsverken.

Finska Hushållningssällskapet hade under året 375 kunder som utnyttjade tjänsterna i olika omfattning. Då det egentliga verksamhetsområdet omfattar ungefär 500 gårdar kan man konstatera att serviceutbudet täcker en stor del av det potentiella kundunderlaget.

Man kan med tillfredsställelse konstatera att många av våra kunder är stamkunder, dvs de utnyttjar regelbundet våra tjänster. Faktum att en stor del av våra kunder utnyttjar oss regelbundet kan tas som ett tecken på kundtillfredsställelse och att kunderna anser sig ha nytta av tjänsteutbudet. Av ovan relaterade kan man dra slutsatsen att Sällskapetets arbete på fältet kan anses ha en positiv effekt och upplevs som nyttigt. Det är en faktor som man också tar fasta på vid uppföljningen av rådgivningens statsbidrag.

RESULTATRÄKNING	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009
Ordinarie verksamhet		
Intäkter totalt	279 114,07	260 240,39
Korrekturposter	0,00	0,00
Intäkter	<u>279 114,07</u>	<u>260 240,39</u>
Kostnader		
Personalkostnader	254 453,70	295 953,92
Avskrivningar	688,52	0,00
Övriga kostnader	144 143,34	145 277,45
Kostnader totalt	<u>399 285,56</u>	<u>441 231,37</u>
Ordinarie verksamhetens underskott	-120 171,49	-180 990,98
Projekt		
Intäkter	10 615,55	10 308,36
Kostnader	<u>-10 615,55</u>	<u>-10 309,86</u>
	0,00	-1,50
Tillförda medel		
Intäkter	16 065,16	9 870,03
Kostnader	<u>-3 820,30</u>	<u>-1 642,68</u>
	12 244,86	8 227,35
Underskott	-107 926,63	-172 765,13
Investerings- och finansieringsverksamhet		
Intäkter	221 399,54	235 479,95
Kostnader	<u>-103 602,40</u>	<u>-103 199,54</u>
	117 797,14	132 280,41
Räkenskapsperiodens resultat	<u>9 870,51</u>	<u>-40 484,72</u>
Förvaltade fonder		
Intäkter	11 657,20	10 937,00
Kostnader	-1 081,40	-1 031,80
Överföring till fondkapital	10 575,80	9 905,20
Räkenskapsperiodens över-/ underskott	<u>9 870,51</u>	<u>-40 484,72</u>

BALANSRÄKNING**31.12.2010****31.12.2009****AKTIVA**

BESTÅENDE AKTIVA

Immateriella tillgångar

Immateriella rättigheter 0,00 0,00

Materiella tillgångar

Markområden 16 818,79 16 818,79

Maskiner och inventarier 963,94 0,00

Placeringar

Aktier och andelar 1 308 664,30 1 318 421,98

Övriga placeringar 924 354,54 990 127,54

Lånefordringar 449 179,31 449 179,31

BESTÅENDE AKTIVA TOTALT

2 699 980,88 2 774 547,62

Förvaltade fonder

RÖRLIGA AKTIVA

Omsättningstillgångar

Övriga omsättningstillgångar 7 403,55 9 553,55

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar 38 797,98 55 214,31

Lånefordringar 0,00 0,00

Övriga fordringar 309 570,80 239 319,48

Resultatregleringar 19 588,18 15 041,33

Rörliga aktiva totalt

375 360,51 319 128,67

Kassa och bank

173 412,90 133 265,22

AKTIVA TOTALT

3 248 754,293 226 941,51

PASSIVA

EGET KAPITAL

Fastighetsfonden	1 783 612,95	1 783 612,95
Enskilda fonden	1 167 466,99	1 207 951,71
Räkenskapsperiodens överskott	9 870,51	-40 484,72
EGET KAPITAL TOTALT	<u>2 960 950,45</u>	<u>2 951 079,94</u>

Förvaltade fonder	226 850,20	216 274,40
-------------------	------------	------------

FRÄMMANDE KAPITAL

Kortfristigt

Erhållna förskott	4 492,37	2 112,37
Leverantörsskulder	5 427,33	7 549,77
Övriga kortfristiga skulder	18 544,44	15 944,24
Resultatregleringar	32 489,50	33 980,79
FRÄMMANDE KAPITAL TOTALT	<u>60 953,64</u>	<u>59 587,17</u>

PASSIVA TOTALT	<u><u>3 248 754,29</u></u>	<u><u>3 226 941,51</u></u>
----------------	----------------------------	----------------------------

2. LANTBRUKETS PLANERING OCH DEN DRIFTSEKONOMISKA RÅDGIVNINGEN

2.1. LANTBRUKETS PRODUKTIONSPLANERING

År 2010 medförde inga egentliga förändringar i stödsystemen till jordbruket. Jordbrukarna hade nu för andra gången möjlighet att lämna in sin stödansökan elektroniskt via internet. På landsnivå fördubblades de elektroniska stödansökningarnas andel från ca 10 % år 2009 till drygt 20 % av alla ansökningar. På Hushållningssällskapets område var dock andelen betydligt större och uppgick till nästan 40 % av ansökningarna. Från myndigheternas håll fortsätter man att utvecklas systemet på basen av feedback från användarna. Den elektroniska stödansökningen underlättar stödrådgivarnas arbete avsevärt, då en stor del av uppgifterna kan överföras direkt från odlingsplaneringsprogrammet. Rådgivarna kan också ges tillgång till odlarnas stödansökningssuppgifter via Vipu-tjänsten, vilket underlättar samarbetet mellan odlare och rådgivare.

Produktpriserna för spannmål och oljeväxter låg under första halvan av år 2010 på samma låga nivå som under år 2009, för att sedan i början av hösten hastigt stiga och i princip fördubblas. I slutet av året skedde igen en liten nedgång i priserna. De höjda spannmålspriserna medförde dessvärre också högre priser på produktionsinsatserna, i synnerhet konstgödsel. Växtodlingsgårdarnas lönsamhetskoefficient på landsnivå steg enligt MTT:s prognos från 0,04 till 0,34, vilket innebär att jordbrukarna fick ut ungefär en tredjedel av den eftersträvade ersättningen för sitt eget arbete och räntan på bundet kapital. Lönsamhetskoefficienten för samtliga gårdar steg enligt prognosen från 0,35 till 0,52.

Investeringsstödssystemet fortsatte under året med ytterst små förändringar. Årets första ansökningsomgång för investeringsstöd inleddes i oktober 2009 och avslutades 30.11.2009, och besluten gavs i januari-februari 2010. Under året arrangerades ytterligare tre ansökningsomgångar med deadline 31.3, 15.8 och 15.10. Startstöd för unga jordbrukare kunde ansökas kontinuerligt under hela år 2010.

I slutet av år 2009 godkände statsrådet en förordning enligt vilken det tillfälliga diversifieringsstödet till sockerindustrin också kunde styras till investeringar i gårdsbruket. Stödet riktade sig till odlare som hade grundleveransrättighet för socker till Sucros Ab åren 2006-08, och finansierades helt med EU-medel. Stödet kunde ansökas under tiden 18.11.2009 – 15.3.2010 för investeringar i lager för jordbruksprodukter, sockerbetsupptagare, vissa specialmaskiner, värmecentraler samt täckdikning. På grund av det stora antalet ansökningar kunde stödet i slutändan beviljas endast för lager för jordbruksprodukter

I slutet av året gavs också skuldsatta gårdar möjlighet att ansöka om ett temporärt nationellt stöd för att hjälpa upp den ekonomiska situationen. Anslaget för stödet uppgick till totalt 22 milj. euro. Stödet betalades slutligen ut till ca 6 000 gårdar, och stödet uppgick i medeltal till 3 650 €/gård.

Ekonomirådgivare Mats Norrholm har bistått jordbrukarna med rådgivning och uppgörande av affärsplaner i anslutning till investeringar och generationsväxlingar.

2.2. DRIFTSPLANLÄGGNING OCH DATARÅDGIVNING

Under året uppgjordes 11 st. affärsplaner samt likviditets- och lönsamhetskalkyler (LIKWI), och 5 st. av dessa gällde generationsväxlingar.

ADB-verksamheten har under år 2010 inriktats på rådgivning till jordbrukare vid anskaffning och användning av gårdsdator med tillhörande program. Marknadsföringen och förmedlingen av rådgivningens program för skattebokföring (WAKKA) och för odlingsplanering (WISU) har fortsatt under året, samtidigt som programmen har vidareutvecklats enligt användarnas önskemål.

FHS:s webbsidor, www.fhs.fi, har regelbundet uppdaterats med aktuell information om verksamheten.

2.3. LANTBRUKETS SKATTERÅDGIVNING

Ekonomirådgivare Mats Norrholm har skött rådgivningen i skattefrågor. En del av lönsamhetsbokföringsgårdarna har även fått deklarationshjälp. Huvuddelen av skatterådgivningen och deklarationsservicen i Åboland har dock utförts av skattetjänstbyråerna i Pargas och Kimito.

Den svenskspråkiga lantbruksrådgivningen har sedan mars 2005 erbjudit bokförings- och bokslutstjänster åt jordbrukare i hela Svenskfinland inom ramen för det gemensamma bolaget Bokföringssällskapet Ab. Ekonomirådgivare Mats Norrholm är kontaktperson för Bokföringssällskapet i Åboland.

2.4. LÖNSAMHETSBOKFÖRINGEN

År 2010 medverkade 14 st. gårdar i Åboland i den nationella lönsamhetsbokföringen. På grund av ekonomirådgivarens långvariga sjukledighet under hösten skickades största delen av materialet obehandlat till Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT). Ekonomirådgivare Mats Norrholm ansvarar för lönsamhetsbokföringen.

2.5. LANTBRUKETS STÖDNÄRINGAR

FHS försöker aktivt medverka till att utveckla nya stödnärings till lantbruket, bl.a. som samarbetspart i olika projekt. Beträffande stödnäringsarna samarbetar vi med företagsrådgivarna i de åboländska kommunerna.

3. VÄXTODLINGENS FRÄMJANDE

3.1. GRUNDFÖRBÄTTRING OCH GÖDSLING

Miljöstödsprogramperioden som inleddes den 30.4.2007 förpliktar de jordbrukare som förbundit sig till miljöstödets krav i minst fem år framåt. Förutom till grundkraven i miljöstödet, som ganska långt är de samma som under den förra programperioden med vissa skärpningar och preciseringar, kunde jordbrukarna förbinda sig att uppfylla s.k. tilläggsvillkor eller åtgärder. För miljöstödets basåtgärder kompenseras odlarna beroende på om man är växtodlingsgård med 93 €/ha eller husdjursgård med 107 €/ha.

På A- och B- området måste man välja minst en och maximalt fyra tilläggsåtgärder vilka kompenseras åt odlaren i form av tilläggsstöd till grundmiljöstödet, där nivån på kompensationen är i direkt relation till åtgärdens merkostnader (och tyvärr inte till åtgärdens miljöeffektivitet)

De valbara tilläggsåtgärderna och stödnivåerna är på A- och B-området följande:

Reducerad gödsling – stöd ca 10 €/ha

Preciserad kvävegödsling för åkerväxterna – stöd ca 23 €/ha

Växttäckte vintertid och reducerad bearbetning – stöd ca 11 €/ha

Växttäckte vintertid (30 % av arealen obearbetad över vintern) – stöd ca 30 €/ha

Effektiverat växttäckte vintertid (50 % av arealen obearbetad över vintern) – stöd ca 45 €/ha

Mångsidigare odling – stöd ca 24 €/ha

Spridning av stallgödsel under vegetationsperioden – stöd ca 27 €/ha

Uppföljning av näringsbalansen – stöd ca 18 €/ha

Extensiv vallproduktion – stöd ca 55 €/ha

Odling av fånggrödor – stöd ca 13 €/ha

Förutom dessa kunde man alternativt välja bland 4 tilläggsåtgärder som närmast var ägnade för trädgårdsodlare.

Miljöstödsreformen föranleder mycket huvudbry för odlarna och i synnerhet mycket arbete för de rådgivare som under en extremt kort tid skulle förklara och redogöra för det komplexa regelverket för odlarna. Begränsningarna och reglerna för miljöstödet och tilläggsåtgärderna påverkar i sin tur olingen långt in i framtiden.

Stödreformerna och kraven kring dem, inte minst miljökraven, och samtidigt en skärpt ekonomisk omgivning med stigande produktionskostnader och fluktuerande produktpriser föranleder en allt noggrannare planering och uppföljning av odlingen och detta har i allt högre grad sysselsatt växtodlingsrådgivningen.

Markkartering och gödslingsplanering utgör basen för ekonomisk växtodling, där man beaktar både växternas biologiska behov och de stramare miljöbegränsningar som miljöstödet förutsätter. Växtens biologiska behov och den ekonomiska lönsamheten bör även i fortsättningen vara utgångspunkten för all planering. Enligt miljöstödets krav skall alla gårdar ha en markkartering som är högst fem år gammal. Till miljöstödets krav hör även att varje odlare som är med i systemet, skall göra en odlingsplan för den inkommande odlingssäsongen. Detta betyder en hel del arbete för våra växtodlingsrådgivare i form av planering och skiftesvis uppföljning av odlingen (s.k. skifteskort). Jordbruksmarken i Åboland är för tillfället nästan till 100 % markkarterad. Trots att markkarteringen är obligatorisk, och kan uppfattas som negativ, har detta tvång medfört en bättre möjlighet att planera odlingen noggrannare och mera ekonomiskt.

3.2. SKÖRDEKONTROLL OCH INTENSIVRÅDGIVNING

Skördekontrollen har fortsatt inom FHS:s område enligt tidigare principer. Sammanlagt 21 gårdar deltar i verksamheten. Skördekontrollgårdarna omfattar idag 2 395 ha och medelarealen har hela tiden stigit och är idag bland medlemmarna uppe i 114 ha. Skördekontrollens huvudsakliga uppgift är att på gårdsnivå beräkna det ekonomiska resultatet för alla växter som odlas på gården. Odlaren får på detta sätt en bra uppfattning om hur växterna har klarat sig på gården och var de största bristerna finns. När man samtidigt kan jämföra sitt resultat med andra gårdar som är med i Åbolands Skördekontrollförening och med andra föreningar i hela Finland, får man en rätt klar bild av växtodlingens ekonomi. Föreningens ordinarie årsmöte hölls den 9 april 2010 på Nordeas kontor i Kimito och värd för mötet var Stefan Sigfrids från Nordea. Förutom de stadgeenliga ärenden behandlades och analyserades även 2009 års växtodlingsresultat samt medlemmarna fick en inblick i hur spannmålsmarknaden fungerar och hur man kan gardera sig mot möjliga prisrisker. Anförandet hölls av Timo Jaakkola som är odlare och spannmålsmarknadsexpert på Nordea.

Under växtperioden har medlemmarna fått förstahandsinformation om växtskyddsbehov per textmeddelande och telefon samt i samband med gårdsbesök. På grund av det utdragna vårbruket och jäktiga och korta växtperioden arrangerades ingen sommarträff vilket varit tradition ett par år tidigare.

Ordförande för föreningen var Dan Lindroth och som sekreterare och rådgivare fungerade Peter Fritzén.

En del av skördekontrollgårdarna är också med i en verksamhet som går under namnet ProOdling, vilket innebär att dessa gårdar får en intensiv rådgivning av en så kallad egenrådgivare. Det här betyder att den egna rådgivaren aktivt håller kontakt med odlaren och ger råd samt tips under den pågående växtperioden och vid behov besöker odlaren. Vidare betyder detta också att odlaren har möjlighet att alltid i första hand kontakta sin egna rådgivare i alla ärenden som berör driften. Vid behov kan utomstående expertis anlitas.

Väderprognoserna i dag sköts per internet och sällskapet har marknadsfört SMHI:s vädertjänst där odlaren kan få en möjligast pålitlig väderprognos, sprutväderprognos, skördealkylering m.m.

3.3. VÄXTODLINGSÅRET 2010

Höstsådd 2009

Skördarbetena kunde utföras under rätt goda förhållanden och i tid vilket igen bidrog till att intresset och möjligheterna för sådd av höstsäd ökade. Man sådde både höstvetete och råg där hybridsorterna börjar ta överhand. Höstbroddarna växte sig ganska kraftiga före vintern som kom för att stanna redan i december. Marken var snötäckt utan någon nämnvärd tjäle ända till april med rätt stadigt köldföre, förutom en dag i januari då himlen tömde sig på vatten varefter det återigen blev kallt.

Slutligen övervintrade ca 119 ha höstvetete ganska bra och skördeutfallet varierade från 2 500 kg/ha till 6 000 kg/ha och alla gårdars vägda medeltal blev knappa 4 600 kg/ha samt ca 111 ha höstråg med en skörd varierande mellan 500 kg/ha på de konventionella sorterna till över 6 000 kg/ha på hybridsorterna och medelsköörden på all råg blev ca 3 800 kg/ha.

Vårbruket började trögt efter en ordentlig vinter med mycket snö men just ingen tjäle. Vårbruket kom i gång först i medlet av maj och för många först kring det ödesdigra datumet 20.5.

År 1987 var lika trögt och då kom man ut på åkrarna först efter den 20 maj och ingenting ville mogna det året, så man befarade det värsta med tanke på de betydligt senare sorterna som idag är i odling jämfört med år 1987. Många drog den slutsatsen att de sena sorterna medför en medveten risk och med beaktande av marknadsläget inför kommande skördesäsong ändrade man odlingsplanerna ganska rejält. Man ökade oljeväxtarealerna och bytte från raps till rybs, och från sena vårvetesorter till tidigare med bättre protein och lägre skörd. Vårbruket blev möjligast utdraget och sådderna pågick ända till sista dagarna i juni, med andra ord nästan 2 månader. Följderna var som sagt att många planer blev reviderade med en hel del ändringar i stödansökan som följd. Raps blev rybs och man var orolig att skall sena vetesorterna, raps, lin och bondböna alls hinna mogna "under det här året".

Ekvationen var svår inför vårbruket då odlingskostnaderna igen var på stigande, skördens pris i botten, lagren fulla och ett ytterst dåligt ekonomiskt resultat låg bakom. Vid vårens odlingsplanering sporrades man till förändringar i val av odlingsväxter med tanke på marknadsutsikterna och åkerns produktionsförmåga. Intresset för mera udda grödor som bondböna, ärt och oljelin ökade, och konstigt nog såg de flesta bestånden riktigt bra ut ända in i medlet av juli.

"Men vad var det som gick snett?"

De myckna regnen och hårda skurarna mellan sådderna i maj hade dock bidragit till slamning och packning av jorden på sina håll, och en del skiften blev sådda med milt våld då åkrarna inte ville torka mellan skurarna och deadlinen började skönjas. En tillslammad jord med dålig struktur tål inte torka, varför den låga skörden delvis berodde på torka och den påfallande extrema värmen (flera dygn med medeltemperaturer över 20 grader och flera dagar med temperaturer över 30 grader). Hettan orsakade värmestress i synnerhet för oljeväxterna då över + 25 graders värme under blomningens början kan vara förödande. Också hög värme vid fyllning av baljorna är skadlig (raps, rybs, ärt och bondböna). Många grödor led av juli månads torka och hetta, i synnerhet rybs, raps, ärt och bondböna.

Men också vårsäden och oljelinet rubbades av vädret med följderna att alla bestånd mognade i förtid och skördarna blev betydligt lägre än året innan, förutom för höstsäden och sockerbetorna som vardera bättre kunde utnyttja den värmesumma som erbjöds. En väl etablerad höstsäd är tålig mot torka och har man flera olika grödor att "stå på" är det ett sätt att minska basis-riskerna.

Skörden påbörjades förvånansvärt tidigt, "brådmoget" redan i början av augusti och allt var nästan skördat före den sista, förutom sockerbetorna! Skördemängderna varierade som vanligt, men allmänt taget var skördarna betydligt lägre än vanligt för alla vårsådda grödor, förutom sockerbetorna som igen svällde till sig på slutrakan och blev ack så sööta. Betorna blev skördade i goda förhållanden med lite mullfrakt och med ett överlägset gott ekonomiskt resultat som följd!

Spannmålens kvalitet var dock bättre än året innan med högre proteinvärden och hl-vikter bra över 80 kg och höga falltal. Delvis bidrog sommarens hetta till en del förkrympta korn och det kommande egna utsädet tusenkorns-vikt är låg som följd. Vallarna led också av

sommarens torka då andra skörden för de normala gräsvallarna sgs. uteblev helt. Detta märktes på vårvintern i foderbrist på sina håll.

BLÅLUSERN- En intressant vallgröda som utgjorde undantag

Grödan gav tre stycken fullgoda vallskördar i sommarens torka på en av gårdarna, sammanlagt över 8 000 kg ts/ha utan ett kilo N som insats – kunde vara något för var och en att tänka på- den kan bra odlas som mellangröda-gröngödslingsvall före ”peng-grödan” höstsäd- hybridråg, höstvetete, höstraps eller sockerbeta.

Höstmarknaden började med överraskande goda priser.

De som bundit priset på en rätt så blygsam nivå (kom ihåg att besluten gjorts då marknadsutsikterna var urusla på våren) fick slicka på ramarna. Marknadspriserna har rört på sig hela marknadsåret och de största skillnaderna i lönsamhet mellan gårdarna beror till stor del på det hemförlovade priset samt kostnadsnivån (obs de fasta kostnaderna) och inte på vad man har kunnat åstadkomma med olika odlingstekniska ingrepp under växtperioden.

I årsbok nr 71 hade jag ”enligt min mening” komponerat en så bra text att den är värd att kopiera och tas upp på nytt då den än en gång är ack så aktuell!

I detta nu och på basen av en analys av det gångna årets resultat borde var och en av gruppens odlare komma till insikt, att satsa på det vi är ”sämst” på och som vi ”avskyr” mest dvs. ”papersjobb” med andra ord planering och marknadsföring.

”Det är inte de stora vinsterna utan de små förlusterna som är av vikt”!

Fördelarna med en väl planerad marknadsföring och uttänkta beslut kan räknas i euro, och timförtjänsten för det jobbet är maximal. Företagsledning, driftsledning, arbetsledning eller vad man nu vill kalla det kan vi bli bättre på, för det odlingstekniska kunnandet hos medlemmarna är om inte av toppklass så åtminstone på en tillfredställande nivå, men det är inte där som de stora skillnaderna i resultat uppstår utan på en nivå av väl avvägda och rätta beslut, som enbart styrs av den ekonomiska målsättningen.

Med andra ord det är värt att se på inköp av förnödenheter, priser och tidpunkter, frakter och kontrakt och möjligen på förhand fasta priser för produktionen.

”Ingen i gruppen har visat sig vara en börshaj och som är riskbenägen nog att riskera hela sin årsinkomst på ett öppet kort”.

Ni har nu i handen ett värdefullt instrument eller verktyg som rätt använt skall hjälpa er till bättre och rätta beslut i framtiden!

Hösten 2010

Skördarbetena blev i god tid gjorda och förhållandena för höstsådd var ypperliga och många passade på att så lite mera udda grödor dvs. höstraps, vars bestånd såg mycket lovande ut före vintern kom och svepte in allt i ett mjukt vitt täcke.

Både hybridråg och höstvetete såddes mer och i bättre förhållanden än på länge så förutsättningarna för en bra övervintring är goda.

Marken var så gott som ofrusen vilket medförde att inget smältvatten blev liggande på ytan och var och en hoppades säkert på att vinterns snö inte skulle försvinna för hastigt så att broddarna blir bara och utsatta för frysning och uttorkning!

4. TRÄDGÅRDSODLING

4.1. ÅRETS ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Odlingssäsongen 2010 blev trots allt ett normalt år för större delen odlare. Våren var mycket kall och sen, man blev försenade med sådderna och planteringarna. Sommarklimatet blev ändå bra för större delen odlingsväxterna. Det kom lämpliga mängder med regn under växtsäsongen vilket gjorde att man behövde bevattna frilandsgrödorna mindre än normalt. Det goda sommarklimatet resulterade i skördar av bra kvalitet.

4.2.1. FRILANDSODLINGEN

Det goda klimatet på sommaren och hösten gjorde att frilandsgrönsakernas skördemängder blev högre än normalt. Upptagningen förlöpte normalt och lagringshållbarheten blev god. Storleken på rotgrönsakerna blev något mindre eftersom våren var kall, och den relativt svala hösten minskad även på skördenivån. Priserna blev ok eftersom inget större överutbud fanns på marknaden.

Jordgubbsodlarna hade det besvärligt på grund av det kalla vädret vid blomningen, och det fuktiga vädret ledde till många mögelbesprutningar. Det var även brist på pollinerare. Efter det kalla vädret kom en mycket varm period vilket ledde till att huvudskörden mognade på en gång. På grund av den varma sommaren så mognade bären från Frigo planteringarna för snabbt. Skördemängderna blev något under det normala och priset för huvudskörden blev normalt. Hallonsäsongen blev kort på grund av samma orsaker som jordgubbsskörden. Efterfrågan på hallon var bra.

Äppelskörden varierade på grund av den kalla väderleken under blomningen. Efterfrågan var jämn och frukten tog slut för många odlare innan årsskiftet. Eftersom åtgången var jämn och det inte var stort överutbud blev medelpriset högre än året innan - dock ej något rekordbra pris. Höstfrukten hade marknadsföringsproblem eftersom den även i år sammanföll men skörden i hemträdgårdarna. Rönnbärsmalen uteblev i Åboland även detta år.

Trots den kalla våren och att man inte nådde till toppskördar vilket ledde till ett sakligt pris, kommer man att minnas 2010 som ett gott år.

4.2.2. VÄXTHUSODLINGEN

Växthusproduktionen fortsatte i samma stil som senaste år.

4.2.3. FÖRSÖKS- OCH RÅDGIVNINGSVERKSAMHETEN

Trädgårdsförsöksverksamheten genomfördes på samma sätt som tidigare d.v.s. som fältförsök hos odlare.

5. LANDSKAPS- OCH MILJÖVÅRDSRÅDGIVNING, GRÖNOMRÅDESPLANERING OCH MALO-KLASSIFICERING

5.1. RÅDGIVNING OCH PLANERING

Rådgivningen i anslutning till miljöspecialstödet har sysselsatt Finska Hushållningssällskapets rådgivare Riitta-Liisa Pettersson. Rådgivningen kring miljöspecialstöd har beaktats och ingått som en del av det dagliga arbetet.

Efterfrågan på **miljöspecialstöd** har ökat under åren. Fyrtio planbeskrivningar för ansökning av miljöspecialstöd uppgjordes för kundernas räkning på olika håll i Egentliga Finland och också bl.a. i Nyland och Södra Österbotten. Största delen av arbetet har utförts åt kunder i Åboland.

Femåriga planbeskrivningar för skötsel och vård av vårdbiotoper gjordes för en areal omfattande ca 420 hektar belägen på tretton olika gårdar. Planbeskrivningar angående främjande och vård av naturens mångfald gjordes för en areal omfattande ca 205 hektar belägen på nio gårdar. Planbeskrivningar för skötsel av skyddszoner gjordes för en areal omfattande ca 16 hektar på fyra gårdar, lika som skötsel av mångfunktionell våtmark för ca 6 hektar.

Från år 2009 höjdes stöden för anläggning av mångfunktionella våtmarken och ansökan om medel för **icke-produktiva investeringar** har börjat intressera. År 2010 gjordes redan 4 planer omfattande ca 18,5 hektar. En gård sökte också icke-produktivt investerings stöd för vårdbiotop (24,7 ha). Arbetsinsatsen för rådgivning kring miljöspecialstöd motsvarade ca 0,46 årsverken.

Efterfrågan på grönområdesplanering var under året rätt god, men man kunde förverkliga endast 3 planer för grönområden. Arbetsinsatsen för rådgivning och planering av grönområden mm. motsvarade ca 0,02 årsverken.

5.2. KURSVERKSAMHET

Svensk- och finskspråkiga miljöspecialstödskurser inom ramen för miljöstödet planerades och genomfördes i samarbete med utbildningsprojektet Tarmokas-Krafftfull (MTK V-S) .

Det förnyade investerings-stödet för icke produktiva investeringar samt programperioden med Leader-aktionsgrupper och kopplingen till föreningar har ökat informationsbehovet.

En kursdag var planerad att hållas i början av sommaren i samarbete med utbildningsprojektet Tarmokas-Krafftfull (MTK V-S), en svenskspråkig fältdag för jordbrukare och viltvårdsföreningar, där temat skulle vara "våtmarker och skyddszoner". Dagen inhiberas dock på grund av för få anmälningar.

Kartläggningen av naturens mångfald på gården har – nu under programperioden - ingått i basåtgärden som gäller bevarandet av naturens mångfald och landskapet i samband med miljöstödet för jordbruket. Denna åtgärd måste genomföras av alla jordbrukare som ingått förbindelse om miljöstöd. FHS erbjöd kartläggningstjänsten, några jordbrukare utnyttjade tjänsten också år 2010.

I anknytning till temat kring naturens mångfald hölls en föreläsning vid Farmas utbildningsdagar inom ramen för "Agronaiset"-utbildningsprojektet.

Också några temakvällar för våtmarker ordnades i samråd med lantmannagillena Pargas. Arbetsinsatsen för kurser motsvarade ca 4 % av ett årsverke.

Projektet BALANS I NATUREN – TASAPAINOA LUONTOON

Landskaps- och miljövrården kommer i framtiden i allt högre grad att omfatta åtgärder som förbättrar såväl vattnens tillstånd som naturens mångfald. Eftersom sådana åtgärder även kan erbjuda nya verksamhetsnischer för landsbygdsföretagare och föreningar, ansågs det vid planeringen av ProAgria Finska Hushållningssällskapets förundersökningsprojekt nödvändigt att utreda intresset för företagande inom landskapsskötsel på projektområdet. Övriga teman som togs upp var jordbrukets vattenvård och upprätthållande av naturens mångfald. Projektet genomfördes under tiden 1.6.2008–30.4.2009 På grund av de initiativ och potentiella objekt för vattenskydd som kom fram via enkäten startades **det ett kartläggningsprojekt - Balans i naturen** (2010-2013)

Delprojektfinansiering (85 %) fås via Egentliga Finlands ELY-centrals landsbygdsutvecklingsprogram, från kommunerna 10 % samt Saaristomeren suojelurahasto 15 %. Målgrupperna för projektet består av odlare och föreningar inom landskapsskötsel (byalag, 4-H, jakt, miljövrård).

Utredningsprojektet förverkligades på "I Samma Båts" område; Väståbolands stad, de tidigare skärgårdskommunerna inom Nådendals stad (Merimasku, Rimito och Velkua), Finby i Suur-Salo samt kommunerna Gustavs och Tövsala.

Via det nya projektet erbjuds bl.a. information till gårdsgrupper och föreningar om möjligheter till miljöspecialstöd och investeringsstöd för icke produktiva investeringar. Via projektet "schabloneras"/kartläggs till kartor en del av de möjliga våtmarks- och skydds-zonsplatserna (objekt som också fyller stödvillkoren).

Kartläggningen inleddes i Rimitotrakten och Pargas. Några temakvällar för våtmarker, skydds-zoner och olika stödformer ordnades i samråd med lantmannagillen i Pargas, Rimito och Gustavs.

Arbetsinsatsen år 2010 för projekt motsvarade ca 0,22 årsverken.

5.3. MALO-KLASSIFICERING

Utveckling av landsbygdsturismen upplevs av Finska Hushållningssällskapet som ett viktigt arbetsfält. Malo-klassificeringen är ett klassificeringssystem för inkvarteringsutrymmen för stugor, inkvarteringen med morgonmål och landsbygdssemester. Sällskapets rådgivare har klassificeringskompetens och har utnyttjats av regionens företagare i turistbranschen.

Det år 1994 skapade klassificeringssystemet har varit i behov av en uppdatering. Riitta-Liisa Pettersson har ingått i en arbetsgrupp på ProAgria Maaseutukeskusten Liitto. Arbetsgruppens uppgift har varit att vidareutveckla MALO-klassificeringen och utveckla en värderingsnorm för det allmänna intrycket samt göra systemet databaserat.

Skilda klassificeringsnormer har uppgjorts för uthyrningsstugor, gårdsbrukssemester och "övernattning med morgonmål" (Bed and breakfast). Inkvarteringsutrymmena klassificeras i fem klasser. Varje inkvarteringsutrymme skall uppfylla vissa grundkrav som gäller alla inkvarteringsutrymmen. Den egentliga klassificeringen görs på basen av de tekniska

fordringarna för varje klass. Vid klassificeringen värderas bl.a. miljön, standarden på inredningen och byggnadernas skick.

Arbetsinsatsen för rådgivning, föreläsningar och projektarbetsgruppen kring MALO-klassificering motsvarade ca 0,04 årsverken.

Riitta-Liisa Pettersson var också medlem i några lednings- och arbetsgrupper i anknytning till projekt och rådgivningsverksamheten inom branschen.

6. HUSDJURSSKÖTSELN

6.1. HUSDJURSSKÖTSELNS ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Volymen inom husdjursproduktionen har i vår region stabiliserat sig på en relativt låg nivå. Efterfrågan på betande djur för skötseln av landskapet har ökat som en följd av att miljöspecialstöd har kunnat sökas för skötsel av kulturlandskapet. Några nötköttsproducenter i vår region har utökat sin produktion. Även fårskötseln har ökat något.

6.2. NÖTBOSKAPSSKÖTSELN

6.2.1. MJÖLKPRODUKTION

Mejeriinvägningen av mjölk på 15 gårdar i Åboland år 2010 var 3,433 miljoner liter. Rikard Westerlund fortsatte under året sitt kombinerade arbete som mjölkgårdsrådgivare för Sällskapet och som mjölkinstruktör för Andelslaget Länsi-Maito. Antalet gårdar i kokontrollen var under året 8 till antalet med ca 290 kor. Även år 2010 uppnådde de Åboländska gårdarna toppresultat beträffande medelproduktionen som låg på 9 337 kg mjölk och 326 kg protein. Endast gårdarna på Åland uppvisade en högre medelproduktion (9 512 kg) men något mindre protein (319 kg). Produktionskontrollens medeltal för hela landet var 8 886 kg mjölk och 305 kg protein. Ungefär 80 % av landets mjölkbesättningar är anslutna till produktionskontrollen.

Nedan en sammanställning av kontrollresultaten i Svensk–Finland år 2010:

LBS	Kor i medeltal per gård	Mjölk Kg /besättning I medeltal	Fett kg	Fett %	Protein kg	Protein %
Åboland	35,4	9337	401	4,3	326	3,49
NSL	35,0	8618	370	4,3	299	3,47
ÖSL	33,7	8424	364	4,32	297	3,52
Åland	36,3	9512	391	4,11	319	3,35
Hela landet	29,2	8886	373	4,19	305	3,43

Den av Skärgårdens Mejeriandelslag i tiden donerade femarmade ljusstaken i silver från år 1902 delas varje år ut som vandringspris i den Åboländska mjölkvalitetstävlingen. Den tillföll år 2010 Annette och Sverker Blomberg i Nagu på basen av produktionen år 2009.

Nedan inteckningar i Vandringspriset i SM:s mjölk kvalitetstävling

1993 Svartträsk, Träskböle Laila Hill	55,70 poäng
1994 Vestergård, Antböhle, Birgitta & Bo-Åke Blomberg	64,01 poäng
1995 Gaudis, Innamo, Eriksson Stig	82,80 poäng
1996 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén	53,50 poäng
1997 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	64,10 poäng
1998 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	59,50 poäng
1999 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	56,00 poäng
2000 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	63,90 poäng
2001 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	55,30 poäng
2002 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén,	48,23 poäng
2003 Vestergård, Antböhle, Birgitta & Bo-Åke Blomberg	59,45 poäng
2004 Östergård, Mattholm, Kjell Robertsén	53,35 poäng
2005 Vestergård, Antböhle, Birgitta & Bo-Åke Blomberg	63,73 poäng
2006 Vestergård, Antböhle, Birgitta & Bo-Åke Blomberg	55,84 poäng
2007 Vestergård, Antböhle, Annette & Sverker Blomberg	58,76 poäng
2008 Vestergård, Antböhle, Annette & Sverker Blomberg	60,32 poäng
2009 Vestergård, Antböhle, Annette & Sverker Blomberg	56,12 poäng
2010 Vestergård, Antböhle, Annette & Sverker Blomberg	73,17 poäng

6.2.2. NÖTKÖTTSPRODUKTION

Den produktionstekniska rådgivningen sköts på området främst av den förädlade industrins rådgivare. Sällskapet har ingen rådgivning i egen regi.

6.2.3. SVINSKÖTSEL

Finska Hushållningssällskapet har ingen verksamhet inom sektorn. Samarbete bedrivs med slakteriindustrin.

6.4. FÅRSKÖTSEL

Produktionskontrollen har fortsättningsvis skötts av ProAgria Pirkanmaa. På Hushållningssällskapet område fungerar även Skärgårdens Fårklubb.

6.5. ÖVRIGA HUSDJUR

Övrig husdjursproduktion har marginell betydelse i Åboland.

7. ÖVRIG VERKSAMHET

Under år 2010 samarbetade Finska Hushållningssällskapet med olika organisationer inom ramen för olika projekt. Projektverksamheten har för det mesta gällt landskapsvård och åtgärder som siktar på minskad miljöbelastning från lantbruket. Under hösten 2010 startade FHS ett treårigt projekt i egen regi. Projektet är en fortsättning på ett tidigare förundersökningsprojekt. Under året sålde Sällskapet även i någon mån arbetsinsatser till övriga organisationers projekt.

7.1. MEDALJER FÖR LÅNGVARIG OCH TROGEN TJÄNST OCH MEDALJER FÖR SAMHÄLLELIGA FÖRTJÄNSTER

Under året beviljades 25 st. medaljer för långvarig och trogen tjänst. Antalet inkluderar medaljer av olika valör (brons, silver och guld).

Finska Hushållningssällskapet beviljade under året förtjänsttecken för samhällliga förtjänster enligt följande:

Stora silvermedaljen	Holger Falck, Sibbo Bengt Sohlberg, Sjundeaå
Silvermedaljen av första storleken	Lars Ström, Vörå Mikael Söderholm, Kimitoön

7.2. LANTMANNAGILLENA I ÅBOLAND

Lantmannagillena och jordbrukarklubbarna i vår region utgör en naturlig samarbetspart för Sällskapet. Finska Hushållningssällskapetets rådgivare har besökt gillenas och klubbarnas möten och bidragit med program i olika repriser.

Lantmannagillenas verksamhet varierar till form och aktivitet i de olika delarna av vårt verksamhetsområde. På sina håll har lantmannagillet och producentavdelningen i praktiken sammanslagit verksamheten.